

REPUBLIKA SLOVENIJA

KABINET PREDSEDNIKA VLADE

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM

POGOVORA PREDSEDNIKA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE JANEZA JANŠE V ODDAJI NA TELEVIZIJI SLOVENIJA 3

Ljubljana, julij 2008

LJERKA BIZILJ: Pozdravljeni gledalci, pozdravljeni gospod Janez Janša.

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lep pozdrav.

LJERKA BIZILJ: »Niti dneva svoje svobode ne bi zamenjal za vso oblast tega sveta«. Se spominjate, kdaj ste to zapisali in komu?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Verjetno v zaporu, ampak to še vedno drži.

LJERKA BIZILJ: To je bilo res leta 1988. Zdaj ste na oblasti. Ste tudi svobodni?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, sem vsaj v tem smislu, da to, kar delam, si sam izbiram. Ko sem bil v zaporu, so drugi določali, kaj lahko delam in kje so meje moje svobode. Svoboden sem v tem smislu lahko pravzaprav, da katerikoli dan lahko to pustim, kar delam in začnem kaj drugega.

LJERKA BIZILJ: No, jaz sem pa v Utripu pred 16-imi leti, leta '92, rekla: »Politika in oblast delujeta po stari vzorcih, Slovenija pa je nova evropska država brez pravil igre in vrednot. Smo država, kjer je vse in nič mogoče, vse in nič dovoljeno.« Še vedno bi skorajda lahko marsikaj tega ponovila. Še vedno se zdi, da Sloveniji vselej mogoče priti do resnice, pravice, da sposobnost, delavnost, poštenost še vedno niso najbolj spoštovane vrednote. Kaj lahko rečete?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej, deloma to drži, deloma ne. Slovenija se vendarle od leta '92, se je v teh 16-ih letih razvila, vzpostavila mnoge standarde - recimo temu evropske standarde. Vendar pa niso vsi še zaživel v praksi, vsaj ne v polni meri. Nekaj, kar smo leta 1992 imenovali za ostanek starega, morda zdaj funkcionira na nekoliko drugačen način. Nekdanjo ideologijo je zdaj v veliki meri zamenjal kapital. In to je narobe. Se pravi, neke dejanske pravičnosti v tem smislu, da bi imeli vsi enake izhodiščne možnosti še vedno ni. To bi moral biti eden od naših ključnih ciljev za prihodnost.

LJERKA BIZILJ: Zdaj se dogaja na neki način tudi tisto, kar ne veš na nek način ali bi verjel ali ne. Nekako ne veš, kje je resnica vselej - se mi zdi, da se to vsa ta zadnja leta dogaja. Da si moraš to resnico kar sam nekako predstavljati in imeti neko svojo. Ali je to nezaupanje institucijam ali kako?

PREDSEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, kar se naših sodišč tiče, mislim, da so večinoma v tem času presojala - vsaj tako, kot pač gledamo to mi laiki - pošteno, pravično. Ne najbolj hitro oziroma ne sproti, ker so še ponekod veliki sodni zaostanki, ki se zdaj zmanjšujejo. Z eno izjemo. Ta izjema pa je

lastninjenje v tranziciji. Tukaj je bilo že v tistih prvih letih po osamosvojitvi odkritih mislim, da 700 ali 800 večjih primerov divje privatizacije, kjer so si posamezniki nagrabili prejšnje skupno družbeno premoženje, to začeli zapisovati v svoje portfelje in lastniške knjige. To je bilo raziskano. Nekdanja Služba družbenega knjigovodstva je to raziskovala, spisala kazenske ovadbe - vendar pravzaprav nobena od teh ni doživela sodnega epiloga. Tudi v novejšem času se običajno vse ustavi nekje na sodiščih. Nobena velika tranzicijska zgodba - čeprav je na prvi pogled očitno, da nekdo ne more z dobrim gospodarjenjem in poštenim delom zaslužiti 100 ali pa milijarde evrov v nekaj letih - na sodišču še ni dobila epiloga. To je tisto, kar je ključno za neko temeljno nezaupanje Slovencev v sodno oblast - v veliki meri neupravičeno, ker v ostalih segmentih se mi zdi, da naše sodstvo dobro funkcionira, če zanemarimo sodne zaostanke. Na tej točki, na vprašanju divje privatizacije, pa ne, čeprav imamo zakonodajo, ki določa, da je kaznivo dejanje iz naslova privatizacije oziroma divjega lastninjenja ne zastarajo.

LJERKA BIZILJ: Ampak kje vidite vi razlog, zdi se, da je neizmerno veliko teh goljufij – SCT, trgovski centri, Paloma? Kar naprej se nekaj dogaja, ampak kot da ne pridemo do konca. Pravite, zakonodaja je, kje pa je potem razlog, da ne pridemo do konca pri teh stvareh, da se ne razkrije?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Deloma se je to lahko dogajalo vsaj v prvih fazah tega lastninjenja - zaradi tega, ker je bila politična zaslomba za takšno ravnanje. Drugače to ni bilo možno. V zadnjih letih ali pa v tem drugem obdobju pa ne gre več toliko za neposredno politično zaslombo - vsaj nekje tam od leta 2000 naprej ne - ampak gre za moč kapitala. Ta kapital in lastniki, ki so pač prišli do tega kapitala na sporen način, so naredili vse, da se to ravnanje zaščiti in da lahko še naprej povečujejo te svoje deleže - če se da na enak način, kot so do njih prišli - se pravi, netransparentno, večinoma tudi nezakonito. Zato so pokupili medije.

LJERKA BIZILJ: No, ampak sodnikov verjetno niso.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Kupili so tudi uradnike. Kar se sodnikov tiče, ne vemo - morda tudi kakšnega.

LJERKA BIZILJ: Ali torej manjka znanja?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Veliko kapitala ima tudi veliko moč. Kar se znanja tiče, to po moje ni problem. Večina je enostavnih primerov in gre bolj za voljo - najbrž tudi za nek signal, ker to ozadje je pač prepleteno, ker so razni forumi, ki združujejo ključne tranzicijske kapitaliste in to omrežje je pač še vedno razvejeno. Slovensko gospodarstvo je precej več od tega. Ni to, o čem govorimo in kar pravite, da so samo te zgodbe pa afere - to je morda 2%, 3% slovenskega gospodarstva. O tem se skozi piše, govori. Včasih dobiš občutek, kot da nekaj podjetij - ki predstavljajo morda 1% celotnega nacionalnega dohodka v tem, kar ustvarjajo, daje kruh celotni Sloveniji, kar seveda ni res. Tisto, kar poganja slovenski razvoj; tisto, kar daje dinamičnost slovenskemu gospodarstvu; tisto, kar je v zadnjih 4-ih letih zagotovilo oziroma ustvarilo 45.000 novih delovnih mest, je predvsem malo in srednje-podjetništvo, ki se nikoli ne pojavlja. Ti ljudje in ta podjetja se nikoli ne pojavljajo na prvih straneh; nikoli ne sodelujejo v nekih aferah; niso medijsko zanimiva in ne poroča se o tem, čeprav gre za stotine dobrih praks, dobrih primerov, ki bi jih veljalo poudarjati, za vzgled tistim, ki se lotevajo podjetništva. Oni ustvarjajo to dodano vrednost, oni so ustvarili v zadnjih letih gospodarsko rast, ki je več kot za še enkrat presegla povprečje v Evropi in oni ustvarjajo to blaginjo, ki se povečuje.

LJERKA BIZILJ: V Sloveniji je nekakšen vtis, da se je prej veliko ukvarjalo s preteklostjo – levi, desni. Zdaj se mi zdi, da gre bolj za to, kdo bo še razdelil ali pa pobral tisto, kar je ostalo, na primer. Ta občutek je zelo močan - ta bitka je kar, se mi zdi, precejšnja. Morda jo celo premalo poznamo. Ta ozadja vi vseeno prav dobro prepoznate.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ideologija je celo za rajnko partijo postala nepomembna konec 80-ih let prejšnjega stoletja. Takrat so tako, kot recimo v zadnjih 10-ih letih na Kitajskem ključni ljudje iz takratne komunistične partije, ki bi se morali boriti za socialno enakost, prevzemali vloge kapitalistov. Ta prehod je bil na nek način precej hiter, gladek. Niso imeli nobenih ideoloških ali pa moralnih zadržkov za to spremembo vloge. Prej je bil zaščitnik neke socialne pravičnosti v narekovajih ali pa družbenega premoženja, potem pa to hitro zapisali v lastne portfelje in pospravili v lastne denarnice. Vsi drugi smo se bolj ukvarjali s tem, kot pa tisti, ki so dejansko prevzemali v svoje roke ključne vzvode, ki so predvsem v kapitalu. Včasih je še danes možno kje srečati poskuse, da se da skupaj neka ultra-levičarska ideologija, ki prihaja iz ust ljudi, ki imajo danes v lastniških deležih 50 ali pa 100 milijonov evrov. Silno bogastvo, o katerem lahko navadni smrtniki samo sanjajo. O tem lahko sanjajo tudi tisti, ki so inovatorji, ki so inovativni, ki so začeli s svojimi podjetji, pa bo trajalo nekaj rodov, da bodo ustvarili enako kot ti, ki so pač prestavili iz nekih prej skupnih blagajn v svojo lastno.

LJERKA BIZILJ: Ta generacija povojna je pravzaprav skoraj najkrajšo zdaj potegnila? Samoprispevki, prostovoljno delo pa vsa mogoča odpovedovanja, nizke plače - zdaj so nizke pokojnine. O njih pa nihče ne razmišlja na primer. Se mi zdi, kot da je to ena pozabljena generacija, ki pa je vendarle dala nek svoj delež?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Večinoma je tako. Je sicer manjši del te generacije, ki si je v prejšnjih desetletjih socializma nabral neke privilegije.

LJERKA BIZILJ: Ampak tega je bilo malo.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Po nekaj družbenih stanovanj, ki so jih potem odkupili in prodajali. Skratka, gre za 10% tega sloja, ki je zelo dobro šel skozi socializem in kasneje profitiral. Ostali del, predvsem sedanje upokojenske generacije, pa je v tem položaju, ki ste ga opisali. Zaradi tega je zdaj ta razprava - kako upokojenci zažirajo slovensko prihodnost, prihodnost mladim rodovom - ne samo pretirana, ampak je krivična, kajti sedanje generacije živijo mnogo bolje, kot so živele generacije v 50-ih, 60-ih letih. Tudi tisti, ki so takrat živeli zelo dobro, so živeli slabše, kot pa v povprečju živijo sedanje generacije v Evropi - tudi v Sloveniji, ki se bliža evropskemu povprečju. Po vsem tem, kar vemo in kar je znano, bodo tudi prihodnje generacije živele bolje od tega, kot živimo danes ali kot se je živelo v preteklosti. Zato je ta medgeneracijska solidarnost potrebna in to usklajevanje pokojnin z rastjo plač, ki smo ga uvedli v tem mandatu v nasprotju s tem, kar so trdili kritiki zelo naglas, češ da bo to izvrtalo veliko luknjo v slovenske javne finance, potopilo našo prihodnost itn. Vse to se ni zgodilo. To je bil pravilen ukrep in na tem je pač treba vztrajati - še posebej če ekonomske razmere to omogočajo. V Sloveniji ekonomske razmere ob tej gospodarski rasti kljub težavam, ki jih imamo z inflacijo, usklajevanje omogočajo in bodo zagotovo omogočale tudi v prihodnjih letih, če se bo ta paradigma razvoja, ki smo ga začeli, nadaljevala. Tudi ti druginjski dodatki, ki smo jih uvedli v letošnjem letu, pa dvig splošne davčne olajšave za tiste, ki so najbolj prizadeti, ki imajo najnižjo pokojnino in dohodke, so upravičeni iz tega razloga. To ne zažira prihodnosti, ker vse to financiramo iz tega, kar ustvarimo. Ne gre za zadolževanje.

LJERKA BIZILJ: Gospod Janša, kako bogati ste vi? Koliko ste si vi nakopičili v teh letih, materialnega bogastva mislim. Kaj imate? Kaj je vaše premoženje?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Lahko izračunava.

LJERKA BIZILJ: Koliko delnic, koliko vsega tega bogastva imate?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Nimam delnic niti deležev v kakršnemkoli podjetju – ne neposredno, ne posredno. Če začneva pred 20-imi leti. Takrat, ko so me zaprli, nisem imel praktično nič. Potem nekaj časa, ko sem bil v zaporu, tretjino plače, čeprav sem delal poln delovni čas na tistem oddelku, ko sem bil zaprt na Igu. Potem sem bil izvoljen v parlament in tudi v prvo vlado Demosovo. V vladi sem bil potem od 1990 do leta 1994. Dobival sem plačo ministra - nekaj srednjega. Potem sem bil odstavljen po tej spletki v Depali vasi. Nisem sem šel nazaj v parlament - se pravi, sem bil do leta '96, ko sem bil ponovno izvoljen v parlament, na neki minimalni plači. Za življenje pa sem takrat zaslužil s knjigo »Okopi«, ki sem jo napisal in mi je prinesla nekaj honorarja. Del tega sem dal takrat za žrtve padlih v vojni za Slovenijo. Takrat je bilo veliko vprašanje, kaj bom naredil s tem honorarjem - zato to omenjam - ker se je knjiga dobro prodajala, ni pa to bilo kakšno veliko bogastvo. Od takrat naprej sem bil vseskozi v parlamentu, od leta 2004 v vladi in pač v tem času sem dobival...

LJERKA BIZILJ: Nepremičnine, vikendi, hiše...?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: ...sem dobival normalno plačo. Imam stanovanje, ki ga še odplačujem, delno, ker sem pač vzel kredit - zato prodal enosobno stanovanje. Imam počitniško hišico v Bovcu. To je pač moje premoženje.

LJERKA BIZILJ: Se bolj spleča biti v gospodarstvu kot v politiki.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, zagotovo. V materialnem smislu se zagotovo bolj spleča. Če bi bil v kateremkoli podjetju delal toliko ur na dan, kot delam na tej funkciji, pa tudi, če bi imel zelo nizko urno postavko, bi dobil večjo plačo.

LJERKA BIZILJ: Srbski dogodki - Karadžić. Prav neverjetni so Srbi, kakšna samozavest. Na javnih predavanjih je sodeloval, javno se je prikazoval in ga niso 12, 13 let odkrili. Saj ne moreš verjeti, da je to mogoče.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zagotovo ga je kdo spoznal, vendar pa je splošno razpoloženje v Srbiji takšno, da tudi, če se je to zgodilo, tega niso javili naprej – bodisi iz bojazni, bodisi iz tega, ker so se strinjali s tem, kar je Karadžić počel. Šele ta premik, ki se je zgodil v prvi polovici letošnjega leta - v času, ko je Slovenija predsedovala Evropski uniji, ko je to približevanje Zahodnega Balkana Evropski uniji predstavila kot eno svojih petih prioritet - je omogočil tudi to, kot temu rečemo, polno sodelovanje s »Haaškim sodiščem«. Najprej izvolitev pro-evropskega predsednika v začetku leta in potem seveda parlamentarne volitve junija, ki so omogočile, da je Srbija dobila pro-evropsko vlado. To je bilo pač dovolj, da so institucije zafunkcionirale in da je prišlo do tega. Drugače do tega ne bi prišlo in vprašanje, če bi kdajkoli prišlo do aretacije Karadžića. Treba je vedeti, da so že prej - ne spomnim se zdaj priimka, ampak enega iz vrha liste haaških osumljencev - tudi že izročili Haagu. Skratka, Srbija je s tem, kar se je zgodilo v prvi polovici leta, s temi političnimi premiki, končno stopila na pot proti Evropski uniji, pot proti prihodnosti. Prej se je ukvarjala s preteklostjo. Lahko izračunamo, koliko je v tem času izgubila. Poleg nekaj 100.000, predvsem mladih izobraženih ljudi, ki je v tem času odšlo iz Srbije in to je zagotovo največja izguba. Lahko vzamemo za primerjavo tudi razvoj Slovenije v tem času in Srbije v tem času. Glede na to, da smo bili pred 20-imi leti, o katerih sva govorila, tukaj nekje. Slovenija je bila morda 20%, 25% bolj razvita od Srbije, naš nacionalni dohodek je bil takrat kakšnih 6.000, 7.000 dolarjev na prebivalca, v Srbiji pa kakšnih 5.500. Danes je Srbija, po moje, tam nekje na 6.000, 7.000 dolarjev na prebivalca - se pravi približno tam, kjer je bila Slovenija pred 20-imi leti - morda nekoliko več, ker zadnji dve leti so imeli kar dobro gospodarsko rast. Slovenija pa na 30.000 dolarjih na prebivalca na leto, kar pomeni, da se je v tem času razlika iz 25% povečala na štirikrat. Kar pomeni seveda, da 2 milijona Slovencev ustvari na leto toliko dohodka kot 90 milijonov Srbov. To je velika razlika in ta čas bo težko nadoknaditi.

LJERKA BIZILJ: Kaj pravite, od kod Hrvatom takšna moč, da njihovo politično vodstvo - na primer Sanader, Mesić - tako vehementno nastopajo, tako brezobzirno včasih v javnosti, tudi v dialogu z Evropsko unijo?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: No, tega je vse manj - to je treba povedati. Tudi ta korak, ki ga je bila Hrvaška prisiljena storiti v začetku leta, mislim na odpravo sklepa o ekološko-ribolovni coni za države članice Evropske unije, je nekoliko znižal takšen nivo komunikacije. Dejstvo je, da je Hrvaška šele zdaj resno stopila v pogajanja - z odpiranjem in zapiranjem poglavij za vsako področje posebej - na pot, ki jo je prehodila Slovenija in druge članice Evropske unije. Zdi se mi, da se gre zares. Zdaj je pač dovolj, da se ena od teh stvari ne implementira in Evropska unija se oddaljuje. Torej to, o čemer govorite, je bila značilnost prejšnjih let, ko se je veliko govorilo in malo delalo v smislu evropske perspektive. Zdaj se več dela in se manj govori. Na koncu bo seveda potrebno narediti bilanco in v Evropi je tako, da neke velike besede in priseganje na evropskost in na to, da bomo to z lahkoto naredili in kako smo najboljši, nič ne šteje. Na koncu se tehtajo rezultati. Najbolje je biti tiho in dokazati s številkami, da si dober, kot pa z besedami.

LJERKA BIZILJ: Še eno preteklo zadevo bi rada omenila. Tam okrog leta '87 je vam in Igorju Bavčarju gospod Niko Kavčič predal dokumente, dnevnik Staneta Kavčiča in sta potem to izdala. Naj spomnim, Stane Kavčič je bil predsednik slovenske vlade v času liberalizma, konec 70-ih let. Pravzaprav velik Slovenec. Prepiral se je z Beogradom, Titom, gradil Trg republike, Bernardin, avtoceste - naj bom še malce lokalpatriotska - levji delež ima za uvedbo slovenskega televizijskega dnevnika. Odstavili so ga, seveda. Ste zdaj, ko ste prvi mož slovenske vlade, kdaj pomislili, da bi ga rehabilitirali? Skupaj s predsednikom države? Mislim, da je gospod doktor Drnovšek o tem razmišljal.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Torej, Staneta Kavčiča smo dejansko rehabilitirali s tem, ko je izšla njegova knjiga oziroma njegovi spomini »Dnevnik in spomini«. On ni bil obsojen formalno, bil je samo odstavljen s svoje funkcije - torej, o kakšni sodni rehabilitaciji ni govora. V slovenski javnosti pa je bil z izdajo te knjige - ki je težko izšla, ki smo jo praktično morali izdati v ilegali, natisniti v neki garaži, v neki tiskarni, najprej praktično na ciklostilu - on, žal šele po svoji smrti, dobil pravico do javne besede. On se je lahko šele 20 let po tem, ko je bil odstavljen, branil s knjigo, v kateri je pravzaprav popisal vse tisto, kar je želel prej povedati, pa mu to niso dovolili. Tudi tik pred smrtjo, ko je želel odgovoriti na neko obsodbo, ki jo je mislim, da leta 1987 izrekel Mitja Ribičič, še tega odgovora niso objavili, ker je bilo to preprečeno.

LJERKA BIZILJ: Njegova soproga pričakuje neko tako gesto, se mi zdi, od neke aktualne oblasti. Se mi zdi, da jo pričakuje.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, morda bi... saj Kavčič je bil zagotovo največji, če lahko temu tako rečem, partijski liberallec v povojni zgodovini Slovenije. Veliko teh modernih prijemov, ki ste jih prej naštevala, pa projektov, so njegova zasluga, pa tudi zasluga njegove ekipe, ker takrat je on v to republiško vlado povabil nekatere ljudi, ki so pač razmišljali razvojno. Mi se lahko samo sprašujemo, kako bi se Slovenija razvijala, če bi šlo to naprej. V okviru takratne Jugoslavije in partijskega centralizma in ene stranke itd. bi zagotovo prišlo do konflikta, slej ko prej. Vendar, če bi vsaj še eno leto trajala ta paradigma, bi bila Slovenija danes bolj razvita, ker bi bila takrat ustvarjena boljša podlaga. Velika škoda, da ni šlo naprej. Čeprav, če preberete njegov »Dnevnik in spomine«, je Kavčič tudi razmišljal o večstrankarskem sistemu. On je bil na nek način ujet v to enostrankarsko paradigmo, ampak za 70-ta leta, za 60-ta in 70-ta leta...

LJERKA BIZILJ: Je bil zelo napreden.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Za tiste razmere je bilo to, kar je pač počel in zagovarjal, vsekakor zelo napredno.

LJERKA BIZILJ: No, gospod Janez Janša, Niko Kavčič, ki je postavljaj slovensko bančništvo, Ljubljansko banko, v 50-ih vodil ekonomsko komisijo UDBE, Službe državne varnosti, s pomočjo tihotapljenja zbiral velika sredstva, ustanovil je pol slovenskih podjetij - na primer – Drogo, zdajšnji Revoz, Splošno plovbo, Livarno Maribor, LTH, Autocommerce. Oblast je vse to počela s pomočjo Slovencev v Italiji in Avstriji, jih na ta način tudi nekako obvladovala. Tam je imela ogromna sredstva. Se je to leta '91, '90 vse končalo ali je to trajalo še naprej? To področje verjetno kar poznate.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Vem zelo površno, kajti pred temi demokratičnimi spremembami so te stvari pospravili. Tisto, kar je bilo prej na nekih, lahko bi rekli, računih tajne policije pa UDBE ali pa partijskih računih v tujini, se je kasneje potem verjetno prelevilo v deleže, ki jih imajo danes nekateri, ki izhajajo iz tistih časov, v različnih slovenskih podjetjih, podjetjih ali pa tudi kje v tujini. Tako da ob primopredaji prva vlada ni dobila nič od tega. Niti evidenc, niti kakšnega poročila. Tega uradno pač ni bilo in še vedno tega ni. Ker je bila potem pripravljena osamosvojitve in osamosvojitvena vojna, se ni nihče preveč s tem ukvarjal. Potem so prišle druge vlade, ki jim seveda ni bilo v interesu in zdaj po teh letih najbrž še tisto, še tiste sledi, ki so takrat obstajale, so prekrite s prahom časa. Tako da veliko stvari bomo izvedeli, če bo še kdo napisal kakšno knjigo. Nekoliko bolj odkrito kot gospod Kavčič - tam veliko stvari manjka.

LJERKA BIZILJ: Hotela sem vas vprašati v zvezi s tem, kolika je danes ta moč tajnih služb ali koliko se politično izrablja. Ne vem, gospod Rupel je zadnjič omenil na primer, da tu še kakšna »globoka država« vlada v Sloveniji. Kako to vi razumete, komentirate?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Jaz sem ga poslušal takrat, ko je govoril na Zboru za republiko. On ni govoril o tajnih službah, oziroma samo delno. Govoril je o tem, kar na določen način omogoča obvladovanje, stvari v ozadju. Gre predvsem za to omrežje, kjer niso več ključne tajne službe, ključen je kapital. Kapital, ki seveda ima velikansko moč in si skuša podrežati tudi pravila igre. Gre za temeljno vprašanje, ali pravna država funkcionira, ali je nad močjo kapitala ali ni?

LJERKA BIZILJ: A to lahko obvladujete kot predsednik vlade, kot oblast?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zdaj, vlada ni edina oblast. V Sloveniji imamo delitev na zakonodajno in izvršno in sodno. Vlada je samo izvršna oblast. Lahko dela po zakonih, ki jih sprejme zakonodajna oblast. Če pa pride do kakšnih protislovij in nasprotij, pa o teh nesporazumih in konfliktnih razsoja sodna oblast, ki ima tudi končno besedo. Zaradi tega je tako pomembno, da obstaja neko zaupanje in, kot pravi pravosodni minister, videz nepristranskosti te sodne veje oblasti. To je pri nas problem.

LJERKA BIZILJ: Samo pravila igre pa lahko vi kot oblast postavite - na primer, ali Slovenija gre v smeri nekih skandinavskih držav, tudi glede na razdelitev kapitala, socialno prijazni ali pa nekam, ne vem, proti Veliki Britaniji ali še kam drugam, ne. Ker pri nas zgleda, da gremo nekam - sva prej govorila - kjer bodo trije lastniki Slovenije in pa nekaj revežev. To pa oblast postavlja - pravila igre, kako se to razvija?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Ja, samo če se pravila igre ne spoštuje in pride do konflikta, stvar pride na sodišče in sodišče presoja. Mi imamo v zadnjih letih polno takšnih primerov. Ko, recimo, nadzorne institucije, kot so Agencija za trg vrednostnih papirjev ali varuh konkurence oziroma Urad za varstvo konkurence, skušata uveljavljati pravila igre, kjer bi bili vsi enaki, pa se temu nasprotuje. Bodisi s silnimi medijskimi napadi bodisi s sprožanjem sodnih sporov, kjer se dolgo časa čaka na rezultate ali pa kjer se velikokrat ščiti kapital. Tako, da izvršilna oblast ni edina oblast v državi. Za to, da bomo

ustvarili dejansko neko pravno državo, potrebujemo dobro funkcioniranje vseh vej oblasti in tudi neko soglasje, do katerega bo v Sloveniji slej ko prej prišlo. Mislim, da nikoli v Sloveniji ne bo možno dobiti neke večinske podpore na tezi, da si lahko nekdo kar nekaznovano nakrade za milijardo in pol evrov premoženja, potem s tem premoženjem obvladuje vse skupaj in daje jasne signale, da gre karavana dalje, psi naj pa kar lajajo. To ne bo šlo skozi. Skratka, mislim da ne samo večina Slovencev ni za to, da plebiscitna večina Slovencev ni zato, da se slovensko državo ni delalo za to, da si jo bo par lastnikov s politično zaslombo enostavno polastnilo. Tako da v tej bitki bo vsaj na srednji rok pravna država zmagala. Tudi zato, ker je Slovenija vključena v Evropsko unijo, na nek način zavarovana s temi povezavami, temi standardi, bo tudi ta zunanji pritisk pripomogel k temu.

LJERKA BIZILJ: Gospod Janša, še eno področje je, ki na koncu koncev tudi odraža stopnjo demokracije neke države, nekega naroda. To so mediji. »Svoboda je pravica, svoboda je tudi pravica do lastne interpretacije dogodkov, ste rekli konec 80-ih let in novinarji smo si to na veliko napisali na steno.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Nikjer ne vidim...

LJERKA BIZILJ: Ne, nič več, seveda. Gospod Janša, zdaj greste na volitve.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Zdaj še ne.

LJERKA BIZILJ: Počasi, seveda. Da ne bova o volilnih programih, saj jih že tako predstavljamo. Samo na kratko: bodo boljše plače, nižji davki - vsaka stranka pač obljublja. Kaj vi obljubljate, na primer? Kaj je to?

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: V tem mandatu se je, recimo, bruto plača povečala za 26%, neto plača pa za 31%. Se pravi, da smo znižali davščine in če se bo ta trend nadaljeval, potem bo Slovenija v naslednjem srednjeročnem obdobju po povprečni razvitosti in tudi po povprečnih plačah ujela Evropsko unijo, kar je bil naš cilj. Če se bo ta razvojni trend, ki ga imamo v zadnjih treh letih, nadaljeval, potem smo na dobri poti za to, da bomo imeli bistveno večje plače in tudi bistveno večje pokojnine, ki se usklajujejo s plačami. Treba pa je seveda zagotoviti v bistveno večji meri tudi ta drugi korak, se pravi, ne samo, da bomo več ustvarili, ampak da se bo to tudi bolj pravično delilo. To pa se ne vedno.

LJERKA BIZILJ: Hvala lepa, gospod predsednik.

PRESEDNIK VLADE JANEZ JANŠA: Hvala za vabilo.